

เรื่อง ตำนานพระขุ่มกอ

รายละเอียด

"มีกูไว้แล้วไมจอน" คือถ้อยคำประจำองค์พระขุ่มกอ ซึ่งหมายถึง พระขุ่มกอสุดยอดทางโชคลาภ เมตตามหานิยม ใครมีไว้แล้วจะร่ำรวย เป็นมหาเศรษฐี เจริญรุ่งเรือง ในชีวิต ทำให้ผู้คนทั้งประเทศปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของพระขุ่มกอ การเช่าจึงอยู่ที่หลักล้านขึ้นไป พระขุ่มกอจึงกลายเป็น หนึ่งในเบญจภาคี หรือหนึ่งในจักรพรรดิแห่งวงการพระเครื่อง

เบญจภาคี คือ การนำเอาพระเครื่องที่เป็นพระเครื่องชั้นยอดมารวมกัน 5 องค์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่ง ในวงการพระเครื่องยุคแรก ที่วงการพระรู้จักท่านในนามปากกา " ตริยมปวาย " เป็นผู้บัญญัติจัดตั้งขึ้น จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป พระเบญจภาคี 5 องค์ ประกอบด้วย

1. พระสมเด็จวัดระฆังพิมพ์ใหญ่

พระสมเด็จวัดระฆัง พิมพ์พระประธาน หรือที่นิยมเรียกว่า พระพิมพ์ใหญ่ เป็นพระพิมพ์ที่ได้รับความนิยมสูงที่สุดในบรรดาพระสมเด็จวัดระฆังทั้ง 4 พิมพ์ ด้วยความงดงามสง่าผ่าเผย ขององค์พระ และความสมบรู

ณีสมนส่วนขององค์ประกอบโดยรวมขององค์ประกอบศิลปะทั้งหมด ประกอบกับจำนวนพระที่มีปริมาณเหมาะสม จึงส่งผลให้พระสมเด็จจักรวรรดิระฆังพิมพ์พระประธานนี้ นับเป็นสุดยอดของพระในตระกูลสมเด็จจักรวรรดิ

2. พระสมเด็จจักรวรรดิระฆังโฆษิตาราม

พระสมเด็จจักรวรรดิระฆังเป็นพระที่สร้างจากเนื้อผงวิเศษ 5 ชนิด คือ ปรถมัง , อิระเจ , มหาราช , พุทธคุณ และ ตรีนีสิงเห ตามลำดับ การเกิดผงวิเศษทั้ง 5 นี้ นับเป็นขบวนการหล่อหลอมพระเวทย์วิทยาคมอันศักดิ์สิทธิ์ทั้ง 5 มาเป็นหนึ่งเดียว วิธีการสร้างผงวิเศษนั้นเริ่มมาจากการบริกรรมพระคาถา เขียนสูตร ชักยันต์ด้วยชอล์คลงใน กระดาษขนวน เขียนแล้วลบ ลบแล้วเขียนใหม่ทำเช่นนี้นับเป็นร้อยๆครั้ง จนเกิดเศษชอล์คจากการลบ ซึ่งถือว่าเป็นผงศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากการตั้งจิตบริกรรมพระเวทย์ในขณะที่เขียนให้ครบถ้วนตามจำนวนที่พระเวทย์ในแต่ละ บทกำหนดไว้ ชั้นผงที่ได้ออกมาเป็นผงที่ได้ออกมาเป็นผงที่มีชื่อ “ ปรถมัง ” เมื่อได้ผง “ ปรถมัง ” แล้ว นำผงนี้มา บั่นเป็นดินสอ ตากแห้ง แล้วนำผงดินสอชอล์คที่เกิดจากผงปรถมัง มาเขียนสูตรพระเวทย์อีกบทหนึ่งเขียนแล้ว ลบ ทำซ้ำกันตามจำนวนครั้งที่พระเวทย์บทใหม่กำหนด จนเกิดผงชอล์คครั้งใหม่ ที่เรียกว่า “ ผงอิระเจ ” แล้วก็ ผงอิระเจมาบั่นเป็นผงชอล์ค เขียนสูตรพระเวทย์อีก เขียนแล้วลบ ลบแล้วเขียนเช่นนี้จนได้ ผงมหาราช แล้วก็ ผงมหาราช กระทำเช่นเดียวกับขั้นตอนการทำตอนการผงอื่นๆ หากแตกต่างกันที่สูตรในการเขียน อักษรเลข ยันต์ และจำนวนครั้งที่ถือเป็นเฉพาะแต่ละสูตรจนได้ ผงพุทธคุณ และสุดท้ายคือ ผงตรีนีสิงเห อันเกิดจากหลอม รวมสูตรทั้ง ๕ มาเป็นหนึ่งเดียวจากนั้นสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังษี) จึงนำผงวิเศษนี้มาผสมรวมกันกับ เปลือกหอยที่บดหอยที่บดละเอียดอันเป็นส่วนผสมหลัก นอกจากนี้ก็จะมีข้าวสุก ดินสอพอง กัลลวย โดยมีน้ำด่าง อีวเป็นตัวประสานส่วนผสมเหล่านี้ จากนั้นจึงนำพระที่ผสมเสร็จแล้วนั้น กดลงในแม่พิมพ์ซึ่งแกะพิมพ์โดย นาย เทศ แห่งช่างหล่อ

3. พระรอด วัดมหาวัน จ.ลำพูน

วัดมหาวัน จ.ลำพูน พระอารามที่มีชื่อเสียงเลื่องลือไป ทั่วทุกภูมิภาคของเมืองไทย ทั้งนี้มีไ้เพราะเรื่องอื่นใด นอกจากเพียงประการเดียวคือ เป็นแหล่งกำเนิดของ "พระรอด" ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องชุดเบญจภาคี พระรอด วัด มหาวัน มีพระพุทธรูปเป็นยุคสมัยทวาราวดี ประทับนั่งปางมารวิชัยและขัดเพชรบนฐานบัว 2 ชั้น ด้านหลังของ องค์พระเป็นปรกโพธิ์เรียงตั้งแต่หัวเข้าขององค์พระขึ้นเป็นขุมครอบองค์พระ จำนวนใบโพธิ์และเอกลักษณ์ของ ก้านโพธิ์ที่ชัดเจนในแต่ละพิมพ์จะมีจำนวนไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของพระรอดในแต่ละพิมพ์ การขุดหาพระ รอดมีกันหลายครั้งหลายหน จนประมาณครั้งมิได้ เท่าที่สืบทราบมีดังนี้ การพบกรุพระรอดในสมัยเจ้าหลวงเหม พินธุไพจิตร เมื่อปี 2435-2445 พระเจดีย์มหาวันชำรุดทรุดโทรมและพังทลายลงมาเป็นส่วนมาก ดังนั้น เจ้าเหม พินธุไพจิตร จึงดำริให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระเจดีย์ขึ้นใหม่ โดยการสร้างสวมครอบองค์เดิมลงไป ส่วน เศษปรักหักพังที่กองทับถมกันอยู่นั้น ได้จัดการให้โกยเอาไปถมหนองน้ำซึ่งอยู่ระหว่างหอสมุดของวัด โอกาสนั้น ได้พบพระรอดเป็นจำนวนมากมาภายในกรุพระเจดีย์มหาวัน พระรอดส่วนหนึ่งได้รับการบรรจุ กลับคืนเข้าไปใน

พระเจดีย์ตามเดิม อีกส่วนหนึ่งมีผู้นำไปสักการบูชา และส่วนสุดท้ายได้ปะปนกับสร้างกรุและ เศษดินทรายจมอยู่ในหนองน้ำพระรอดได้ขุดพบที่วัดมหาวัน พุทธศิลป์อยู่ในยุคกลางของสมัยทวารวดี (ลำพูน) อาณาจักรทวารวดี สร้างขึ้นราวต้นศตวรรษที่ 13-14 เป็นอาณาจักรของกลุ่มชนมอญโบราณ ทางภาคเหนือของประเทศไทย นับถือพระพุทธศาสนาหินยาน ใช้ภาษาบาลีจดคำสอนทางศาสนา ได้มีการกำหนดอายุและ ศิลปะพระรอดว่าสร้างในสมัยกษัตริย์จามเทวี เป็นยุคต้นของสมัยทวารวดี มีศิลปะสมัยทวารวดี ในทางพุทธศิลป์แล้ว พระรอดน่าจะมียุคอยู่ในช่วงหลังสมัยทวารวดี รูปแบบของพระรอดคือประทับพระบาทสมาธิเพชร (ท่านั่งขัดเพชร) ในสมัยทวารวดีสร้างพระพุทธรูปนั่งขัดหลวมและหางฝ่าพระบาททางออก และไม่ปรากฏพระพุทธรูปนั่งขัดเพชรในศิลปะทวารวดี พระพุทธรูปนั่งขัดเพชรเป็นแบบอย่างเฉพาะของพระพุทธรูปอินเดียฝ่ายเหนือ (มหายาน) พระพุทธรูปและพระเครื่องในลำพูนได้ปรากฏศิลปะสมัยต่างๆ รวมอยู่หลายสมัย คือ สมัยทวารวดี ลพบุรี แบบทวารวดี พุกาม อู่ทองและสมัยล้านนา

4. พระนางพญา

จากหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์พบว่า วัดนางพญาสร้างโดยกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา คือ พระวิสุทธิกษัตริย์ เป็นพระราชธิดา ท้าวศรี สุริโยทัย และเป็นพระมารดาขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผู้สร้างวัดราชบูรณะคือพระมหาธรรมราชา จากเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นอยู่ในระหว่งศึกสงครามถูกพม่ารุกราน จึงมีการสร้างพระเครื่องมอบให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่ทหารที่ออกรบ พระเครื่องรุ่นแรกๆจะมีรูปทรงและองค์พระไม่สวยงาม การทำแม่พิมพ์ก็ทำกันแบบรีบร้อน คือพิมพ์ได้ครั้งละ 3 องค์ แล้วนำไปตัดแยกออกด้วยดอก เนื่องจากในขณะนั้นเป็นช่วงของสงครามถูกพม่ารุกราน จึงทำกันอย่างรีบร้อนทำให้บางองค์ไม่ได้ตัดแบ่งแยกออกจากกันก็มีคือ ยังติดกันเป็นแผงสามองค์ หลังจากองค์สมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพ เป็นกษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยาแล้ว จึงหันมาพัฒนาวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วัดนางพญา วัดราชบูรณะที่พระราชบิดาและพระราชมารดาทรงสร้างและสร้าง พระเครื่องให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่ทหารที่ออกรบอีกครั้ง ที่เหลือก็นำไปบรรจุไว้ในกรุวัดทั้งสามเพราะมีเขตขัณฑสีมาติดต่อกัน

พระนางพญาที่สร้างขึ้นมี 6 พิมพ์ด้วยกัน คือพิมพ์เข้าตรง พิมพ์เข้าโค้ง พิมพ์สังฆาฏิ พิมพ์เทวดา พิมพ์อกนูนใหญ่ พิมพ์อกนูนเล็ก

ยุคแรกสร้างโดยพระวิสุทธิกษัตริย์ รูปทรงองค์พระไม่สวยงามนัก ยุคที่สองสร้างโดยองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รูปทรงองค์พระสวยงามกว่ารุ่นแรกมาก พระนางพญาทั้งสองยุคนี้อายุการสร้างใกล้เคียงกัน มีพุทธคุณเหมือนกันคือเน้นหนักในเรื่องแคล้วคลาด อยู่ยงคงกระพัน โชคลาภ คำขายดี และเมตตาตามหา นิยมเป็นหลัก พิธีปลุกเสกใช้วิธีอัญเชิญเทพ เทวดา ฤๅษี พระสงฆ์ผู้ทรงศีลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในเมืองพิษณุโลกอันได้แก่หลวงพ่อพระพุทธรชินราชเป็นต้น ปลุก เสกกันที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

มีประสบการณ์เล่าต่อกันมาว่า ทหารขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ไปรบที่ไหนก็ประสบชัยชนะที่นั่น

เป็นที่หวั่นเกรงแก่พม่าในขณะนั้น และอีกประการหนึ่งคือเมื่อครั้งที่ทหารไทยไปรบในสงครามอินโดจีนมีชัยชนะครั้งแล้วครั้งเล่า ต่อมาเมื่อนักสะสมพระเครื่องนำพระนางพญามาจัดเข้าชุด เบญจภาคี พุทธศิลป์ศิลปะอยุธยาประเภทเนื้อดินเผา ผสมมวลสารพระธาตุเหล็กไหล เหล็กน้ำพี้ โพรงเหล็กไหล พระธาตุสี่ขาวขุ่น พระธาตุสี่ชมพู ผงถ่าน ไบลาน เกสรดอกไม้ 108 ว่าน 108 น้ำมันดีบุก ดินมงคลตามที่แตกต่างกัน ทรายเงิน ทรายทอง และศาสตราวุธต่างๆ

ความหมายของมวลสารที่นำมาผสมในพระสมเด็จนางพญา มีดังนี้

1. พระธาตุเหล็กไหล มีความสำคัญด้านคงกระพัน
2. เหล็กน้ำพี้ มีความสำคัญ ด้านแก้เคล็ดและความแข็งแกร่ง
3. โพรงเหล็กไหล มีความสำคัญด้านคงกระพัน แคล้วคลาด
4. พระธาตุสี่ขาวขุ่นและพระธาตุสี่ชมพู มีความสำคัญด้านสิริ มงคลและแก้อาถรรพ์
5. ผงถ่านไบลาน มีความสำคัญด้านอยู่ยงคงกระพัน
6. เกสรดอกไม้ มีความสำคัญด้านเมตตามหานิยม
7. ว่าน 108 มีความสำคัญ ทางด้านแคล้วคลาดและคงกระพัน
8. น้ำมันดีบุก มีความสำคัญทางด้านแก้เคล็ดและแก้อาถรรพ์
9. ดินมงคลตามที่แตกต่างกัน มีความสำคัญทางด้านสิริมงคล
10. ทรายเงินทรายทอง มีความสำคัญทางด้านโชคลาภและเงินทอง

5. พระผงสุพรรณ กรูวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.สุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากเป็นดินแดนแห่ง ยุทธหัตถีแล้ว ยังเป็นเสมือนเมืองแห่งพระเครื่อง พระบูชา หลายนับชนิด ตั้งแต่สมัยอมรวดี ทวารวดี ศรีวิชัย ปาละ ลพบุรี อุทอง อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ในจำนวนพระที่ชุดพบนั้น พระผงสุพรรณ กรูวัด พระศรีรัตนมหาธาตุ ถือว่าเป็นสุดยอดของพระทั้งหมด โดยจัดให้อยู่ในชุดพระเบญจภาคี วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือที่ชาวสุพรรณเรียกสั้นๆ ว่า วัดพระธาตุ เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองสุพรรณ สมัยอุทองและอยุธยา ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี มีองค์พระปรางค์สูงตระหง่าน ส่วนใครเป็นผู้สร้างวัดนั้น นักประวัติศาสตร์ไม่กล้ายืนยัน เพียงแต่สันนิษฐานว่า น่าจะสร้างใน สมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) หรือสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

พระขุ่มกอ จากพระราชนิพนธ์ประพาสต้นกำแพงเพชรของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบันทึกไว้ว่า นายชิต มหาตเล็กหลานพระยาประธานนครโททัยจางวางเมืองอุทัยธานีเดิมได้รับราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นตำแหน่งนายอำเภอ อยู่ในมณฑลนครชัยศรี ป่วยลาออกมารักษาตัว อยู่บ้านภรรยาที่เมืองกำแพงเพชร ไปได้ตำนานพระพิมพ์มาให้ ว่ามีกษัตริย์องค์หนึ่งทรงพระนามว่า พระยาศรีธรรมมาโคกราช จะบำรุงพระพุทธศาสนาจึงไปเชิญพระธาตุมาแต่ลังกา สร้างเจดีย์ บรรจุไว้ด้วยน้ำปิงและน้ำยมเป็นจำนวนพระเจดีย์

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

84,000 องค์ พระฤๅษีจึงได้สร้างพระพิมพ์ขึ้นถวายพระยาศรีธรรมมาโคกราชเป็นอนุสาวรีย์ จึงได้บรรจุพระธาตุและพระพิมพ์ไว้ในพระเจดีย์แต่นั้นมา เหตุที่จะพบพระพิมพ์กำแพงเพชรขึ้นนี้ว่า เมื่อปีระกาเอกศก จุลศักราช 1211 สมเด็จพระพุฒาจารย์โต วัดระฆัง ขึ้นมาเยี่ยมญาติที่เมืองกำแพงเพชร ได้อ่านศิลาจารึกไทยโบราณมีอยู่ที่วัดเสด็จได้ความว่ามีพระเจดีย์โบราณบรรจุพระบรมธาตุอยู่ริมน้ำปิง ฝั่งตะวันตกตรงข้ามเมือง จึงได้ค้นคว้ากันขึ้น พบพระเจดีย์สามองค์นี้ ชำรุดทั้งสามองค์ เมื่อพญาตะก่าขอสร้างรวมเป็นองค์เดียว รื้อพระเจดีย์ลงจึงได้พบพระพิมพ์กับได้ลานเงินจารึกอักษรขอม เป็นตำนานสร้างพระพิมพ์ และวิธีบูชา นายชิตได้คัดตำนานและวิธีบูชามาให้ด้วย ของถวายในเมืองกำแพงเพชรนี้มีพระพิมพ์เป็นพื้น ได้คัดตำนานติด ทำหนังสือเล่มนี้ไว้ด้วย

ภาพโดย : <https://talk.mthai.com/uploads/2014/05/08/145481-attachment.jpg>

คำสำคัญ : พระพุทธรูป

ที่มา : <http://sunti-apairach.com/06N/06NT.htm>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-21

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=153&code_db=610006&code_type=01